

У ПРОСТОРУ ДУШІ НЕМАЄ ВИМІРУ (професору В. П. Берднику – 75)

*Є люди на землі – а то б не варто й жити, –
що крізь щоденний труд
Уміють і любити, і усміхатись, й мислити,
й шукать!..*

Бердник Василь Петрович – завідувач кафедри анатомії та фізіології тварин ПДАА, доктор ветеринарних наук, професор, Голова Асоціації спеціалістів ветеринарної медицини Полтавської області, член Правління Асоціації спеціалістів ветеринарної медицини України, член Колегії Головного управління ветеринарної медицини Полтавської області, член редакційної колегії журналу «Вісник Полтавської державної аграрної академії» та газети «Вісник ветеринарної медицини», учитель студентів і магістрантів ФВМ із анатомії та фізіології свійських тварин, порівняльної анатомії, лабораторної справи у ветеринарній медицині, історії ветеринарної медицини, а також студентів факультету ТВППТ – із морфології та фізіології свійських тварин. Крім усього він веде науковий пошук за двома основними темами – удосконалення методів діагнос-

тики мікоплазмозу свиней і розробка заходів боротьби з ним, а також вивчення властивостей розчину полтавського бішофіту та розробка методів його застосування у ветеринарній медицині й тваринництві.

Чому в нього стільки обов'язків? І навіщо вони йому?.. Відповіді пошукаємо у біографії.

Василь Петрович Бердник народився 7 листопада 1936 року в селі Завадівка Кам'янського району Черкаської області в сім'ї колгоспників. Молоді батьки дуже хотіли сина. Він і з'явився на світ першим із шести дітей. Впродовж трьох років, до народження наступних дітей-близнюків – сестрички Дуні та братика Вані, – маленькому Васі батьки віддавали всю свою ласку та любов. Щоправда, згодом первістку у великій сім'ї припало більше всього важкої роботи в домашньому господарстві – допомога батьку в будівництві нової, більш просторої хати, заготівлі в лісі дров, які необхідно було щодня рубати у піч, аби зготувати їжу, а взимку ще й гріти хату; пасти, годувати і напувати водою корову; постачати для господарських потреб воду в хату з криниці; копати й полоти огород, збирати городину, бути прикладом у навчанні та роботі для менших дітей тощо. Постійне виконання певних обов'язків розвивало працьовитість і почуття відповідальності за покладену на нього справу. Вже в юні роки Василь Петрович перейняв від батька Петра Михайловича звичку виконувати довірену роботу на совість. Батьки вміло оцінювали й завжди хвалили його за якість виконання. Значний вплив на світогляд і виховання юнака справляло його оточення: турботливі батьки, працьовита, набожна і з критичними поглядами на тодішню владу бабуся Горпина (по материній лінії), працьовиті люди та усні спогади про боротьбу їх пращурів за незалежність від різних ворогів – поляків, турків, кримських татар, німців тощо. Розвивала допитливість і чудова природа – гориста місцевість, поруч села – дрімучий ліс, а в ньому ... історичний центр збору гайдамаків правобережної України для боротьби за волю – Мотронин монастир і Холодний Яр, великі могили їх вождів... Природа і люди в гармонійній єдності населяли хвилюючий, бунтівний і волелюбний край – частинку правобережної України. То ж не дивно, що таке середовище прищеплювало Василю любов до батьків та свого краю,

України і всього українського. А крім того працьовитість, наполегливість, критичність у мисленні й оцінці явищ, самостійність, потяг до знань і сумлінного виконання обов'язків, які на нього покладалися.

Після закінчення Завадівської семирічної школи 15-річний юнак Василь розпочав своє самостійне життя: 4 роки навчався в Черкаському ветеринарному, а згодом (після переведення) – у Козачанському зооветеринарному технікумі, два місяці працював на посаді ветеринарного фельдшера колгоспу ім. Т. Г. Шевченка в селі Роги Маньківського району Черкаської області, 3 роки служив в Радянській Армії і 4 роки 10 місяців – навчався на ветеринарному факультеті Української сільськогосподарської академії (м. Київ), яку закінчив із відзнакою.

«Серед абітурієнтів 1958 року на ветеринарний факультет УСГА виділявся високий стрункий юнак у солдатській формі. Він відразу привернув увагу своєю розсудливістю, спокоєм, тонким відчуттям гумору. Жартома ми називали його професором-ефрейтором. І як у воду дивилися. Нині цей юнак – шанований всіма професор Бердник Василь Петрович, – відгукуються про ювіляра у привітальному листі його однокурсники Борис Горбунов, Лідія Арсієнко, Віра Джоболда, Наталія Тарахан. – У студентські роки нас щось притягувало до нього. Для нас, нещодавніх десятикласників, він був, як старший брат. У важкі для нас хвилини міг дати мудру пораду, заспокоїти. Нас вразила його відданість і

любов до своєї сім'ї. Пригадується, як одного разу сестрі Василя Петровича була конче потрібна чимала сума грошей. А де ті кошти візьмуть батьки-колгоспники?.. Тоді він позичив гроші в односельців і, щоб віддати борг, щодня ходив на станцію Київ – Московська розвантажувати платформи і вагони. Відзначався великим потягом до знань, навчання. Він настільки був захоплений цим, що навіть не помічав закоханих поглядів однокурсниці, яка безтямно його любила. Для поглиблення своїх знань він їздив в анатомку Київського медінституту, щоб вивчити будову тіла людини. Як один із активістів і студентів-відмінників завжди був у складі студентських делегацій, які їздили до ветеринарних вузів Москви і Каунаса».

Однокурсники Василя Петровича до цього часу зберегли свою любов до нього.

*Літа пролітають птахом перелітним
Й зникають, немов повенева вода.
А ти все нев'янучим ясенем квітнеш, –
У тілі твоїм ще душа молода.
Жили ми з тобою у дружбі і мирі,
Разом долали дороги круті,
Були один з одним веселі і щирі.
Спасибі, що є ти у нашій житті.*

*Постійно життя хай веселою грає
Й душі не скінчиться високий політ.
Від імені нашого курсу бажаєм
Прожити щасливих багато ще літ!..*

(Автор вірша – Борис Горбунов.)

Студент В. П. Бердник на ДЕК. На фото: крайній справа – Голова ДЕК, начальник Головного управління ветеринарії МСГ Української РСР, кандидат ветеринарних наук С. Р. Дідовець, в центрі – декан ветеринарного факультету, професор Г. О. Гіммельрейх, праворуч від нього – професор С. В. Баженов

Далі була робота на посадах ветеринарного лікаря Левадського відділення радгоспу Тальнівського цукрокомбінату Черкаської області, старшого ветеринарного лікаря колгоспу «Україна» села Геронимівка Черкаського району, лаборанта бактеріологічного відділу, лікарятоксиколога, завідувача паразитологічним та згодом – вірусологічним відділами Черкаської обласної ветеринарної лабораторії.

Уже зрілий, 34-річний досвідчений ветеринарний лікар, В. П. Бердник стає аспірантом лабораторії із вивчення хвороб свиней Всесоюзного інституту експериментальної ветеринарії (ВІЕВ, м. Москва). Навчання в Москві Василь Петрович розцінює як велике везіння: ВІЕВ тоді був головним координаційним центром Радянського Союзу щодо наукових досліджень із ветеринарії. До його складу входило 25 лабораторій, у кожній із яких були керівники – переважно талановиті вчені (Я. Р. Коваленко, П. І. Притулін, А. М. Лактіонов, М. Д. Поликовський, В. Є. Щуревський, М. М. Михайлов, Г. А. Грошева, В. В. Душук, А. А. Конопатків, М. А. Сидоров, Л. П. Д'яконов, Г. Ф. Коромислов та інші) й молоді дослідники, які мріяли досягти подібного наукового статусу. Під керівництвом заслуженого діяча науки РРФСР, професора П. І. Притуліна Василь Петрович Бердник підготував кандидатську дисертацію на тему «Деякі біологічні властивості мікоплазм свиней» і подав її до захисту за три тижні до закінчення терміну навчання в аспірантурі. Тему дисертації про мі-

коплазми аспірант вибрав тому, що вона мала безпосереднє відношення до однієї з найважчих і слабо вивчених проблем. Робота на грані своїх можливостей – рідна стихія Василя Петровича.

Із 1973 року, після успішного захисту дисертації, він працював за направленням на посаді молодшого наукового співробітника Белгородського відділу ВІЕВ, а з 1975 – старшого наукового співробітника й завідувача лабораторії епізоотології Полтавської зональної науководослідної ветеринарної станції (ЗНДВС).

На роботу в ЗНДВС В. П. Бердника запросив її директор – доктор ветеринарних наук Трифон Васильович Пашов. Як талановитий вчений-експериментатор і відповідальний за доручену справу, керівник наукової установи Трифон Васильович хотів забезпечити більш активне і поглиблене вивчення такого інфекційного захворювання свиней як ензоотична пневмонія. Він вибрав Василя Петровича не випадково: Василь Петрович – учень відомого в Радянському Союзі й за його межами вченого – Петра Івановича Притуліна, який був для Трифона Васильовича і близьким товаришем, і водночас непримиренним науковим опонентом, він тільки-но захистив дисертацію, присвячену мікоплазмам.

І Василь Петрович виправдав сподівання Трифона Васильовича Пашова.

По-перше, за 16-річний період роботи в ЗНДВС він створив базу для мікоплазмологічних досліджень – найбільший у Радянському Союзі музей еталонних штамів мікоплазм тварин

Кандидат ветеринарних наук В. П. Бердник на Пленарному засіданні XXI Всесвітнього ветеринарного Конгресу в Кремлівському палаці з'їздів (м. Москва, 1979). Ліворуч від нього – директор Полтавської ЗНДВС, доктор ветеринарних наук Т. В. Пашов

і людини. Станом на 1990 рік у ньому нараховувалося понад 20 еталонних штамів і 50 епізоотичних культур мікоплазм і ахольеплазм, ізольованих від людей, тварин і птахів, та кролячі, а також свинячі антисироватки до більшості з них. Суттєву допомогу в цьому йому надавали Т. В. Пашов, професори ВІЕВ П. І. Притулін, Г. А. Грошева, Р. В. Душук, директор Українського інституту ветеринарної медицини (м. Київ) професор А. І. Собко та професор Інституту бактеріальних інфекцій (м. Йена, на той час – Німецька Демократична Республіка) Дітріх Шіммель. Значення музею мікоплазм у Полтавській ЗНДВС і роль Василя Петровича у його створенні високо оцінив відомий мікоплазмолог, професор інституту мікробіології і вірусології ім. Д. К. Заболотного (м. Київ) І. Г. Скрипаль.

По-друге, В. П. Бердник розробив нормативно-технічну документацію на виготовлення, контроль і застосування діагностиків мікоплазмозу свиней у реакції аглютинації та реакції тривалого зв'язування комплементу в мікрооб'ємі (по 8 документів на кожен тест), а також «Методичні вказівки щодо діагностики, профілактики та заходів боротьби з мікоплазмозом свиней». Документи були прийняті Головним управлінням ветеринарії Держагропрому СРСР у 1987 році.

По-третє, вперше в Радянському Союзі виготовив і випробував на свинях в умовах лабораторії та господарств перші зразки вакцин із декількох видів мікоплазм, а також у поєднанні мікоплазм і бордетел.

По-четверте, як результат усіх досліджень у ЗНДВС, підготував докторську дисертацію за темою «Мікоплазмоз свиней», яку успішно захистив у 1991 році у Всесоюзному державному науково-контрольному інституті ветеринарних препаратів (м. Москва).

Із 1992 року Василь Петрович Бердник працює на новоствореному (за його активної участі) факультеті ветеринарної медицини Полтавського сіль-

ськогосподарського інституту. Виникла проблема щодо викладача анатомії свійських тварин на рівні доктора наук. Василь Петрович погодився обійняти цю посаду тимчасово і виконує її вже 19 років поспіль, підтвердивши французьке прислів'я, що довше всього існує те, що створене як тимчасове. Так, Василь Петрович, доктор ветеринарних наук за науковою спеціальністю «Ветеринарна мікробіологія, вірусологія, епізоотологія, мікологія й імунологія» з 1991 року, став професором кафедри анатомії та фізіології тварин у 2001 році.

Результати творчих пошуків вченого, педагога В. П. Бердника відображені в більш ніж у 130 наукових працях, одному авторському свідоцтві СРСР та 5 патентах України на винаходи. Під його науковим керівництвом захищено 3 кандидатські дисертації. За самовіддану працю він нагороджений знаками «Відмінник аграрної освіти та науки», «Ветеран праці», має численні грамоти від Міністерства аграрної політики України, облдержадміністрації Полтавської області, Головного управління сільського господарства та Головного управління ветеринарної медицини Полтавської області, ректора ПДАА тощо.

Професор Василь Петрович Бердник користується заслуженим авторитетом як висококваліфікований вчений, педагог і практик ветеринарної медицини. Він – приклад справжнього науковця і вчителя для молодих викладачів і передусім студентів.

Цей короткий огляд творчої біографії професора Бердника може послужити джерелом мудрих порад для молоді при виборі свого життєвого шляху. Це – непростий вибір. Тому той, хто хоче чогось досягти в науці, повинен гідно пройти цей шлях боротьби до кінця. Ним уже понад 40 років впевнено крокує Василь Петрович Бердник.

Бажаємо йому активного творчого довголіття, міцного здоров'я й нових успіхів у житті та науці на благо України.

*Бердник І. Ю., кандидат біологічних наук,
доцент кафедри анатомії та фізіології тварин
Полтавської державної аграрної академії*

*Бублик О. О., лікар ветеринарної медицини,
старший викладач Полтавської державної
аграрної академії*

**До привітань приєднуються:
редколегія журналу «Вісник Полтавської державної аграрної академії»,
ректорат академії, викладачі та студенти
факультету ветеринарної медицини**